

جانش مدنی

جان لویس | اندرو آیدین | تان

تصویرگر: نیت پاول | مترجم: محمد جباری

مقدمه‌ی مترجم

سه‌گانه‌ی پیاده‌ها، با عنوان اصلی *March*، روایت مستند و مصور جنبش حقوق مدنی و مبارزات سیاه‌پوستان آمریکا در یکی از پرتلاطم‌ترین دوره‌های تاریخی آن کشور است. کتاب پیاده‌ها وقایع آن سال‌ها را از زبان جان لوئیس، نماینده‌ی فعلی کنگره، مرور می‌کند که در آن دوره از رهبران جنبش سیاه‌پوستان بود.

خودنگاره‌ی مصور پیاده‌ها از مستایش شده‌ترین کتاب‌های مصور سال‌های اخیر است که نامش در فهرست‌های برترین روایت‌های مصور تاریخی مرتب تکرار می‌شود. این روایت مصور هم برای وجوه مستند و روایی و هم به خاطر ویژگی‌های خاص در فرم تصویرسازی‌اش مورد توجه منتقدان جهانی قرار گرفته و جوایز مختلفی مانند جایزه‌ی کتاب ملی آمریکا، جایزه‌ی ویل آیزنر (جایزه‌ی ویژه‌ی کتاب‌های مصور) و جایزه‌ی رابرت اف. کندی را از آن خود کرده است.

جنبش حقوق مدنی سیاه‌پوستان آمریکا با هدف پایان دادن به تبعیض نژادی علیه آمریکایی‌های سیاه‌پوست در فاصله‌ی سال‌های ۱۹۵۴ تا ۱۹۶۸ شکل گرفت و نویسندگان مستندنگاران زیادی این جنبش را ثبت و تصویر کردند اما در «پیاده‌ها» همه‌ی این اتفاقات تاریخی - احتمالاً چند بار شنیده و خوانده و دیده شده - را از نگاه کسی می‌بینیم و می‌خوانیم که خودش در ماجراهای سیاسی علیه تبعیض نژادی تأثیرگذار بوده و در بیشتر اتفاقات مهم آن سال‌ها نقش داشته است. این اعتراض یا نافرمانی مدنی که با پایبندی به اصل پرهیز از خشونت آغاز شده بود به تصویب قانون حقوق مدنی در سال ۱۹۶۴ منجر شد. این قانون هرگونه تبعیض براساس «نژاد، رنگ یا مذهب» را در امور استعدادی یا حضور در اماکن عمومی ممنوع اعلام کرد. اعتراض‌ها تا تصویب قانون حق رأی سیاه‌پوستان در سال ۱۹۶۵ ادامه پیدا کرد.

جان لوئیس که از نوجوانی با این جنبش همراه شده، از درون به اتفاقات آن سال‌ها نگاه می‌کند و روایت خاص خودش را از وقایع دارد. لوئیس در جای‌جای روایتش به اتفاق‌ها و آدم‌ها نگاه انتقادی دارد و اقدام‌های مارتین لوتر کینگ و مالکوم ایکس و رؤسای جمهور مختلف آمریکا را از زاویه‌ای شخصی و متفاوت بررسی می‌کند. او حتی از زیر سؤال بردن تصمیم‌های شخصیتی اسطوره‌ای مثل لوتر کینگ در بعضی از مراحل مهم جنبش ابایی ندارد. چه این انتقادات را تلاشی برای مهم جلوه دادن خودش فرض کنیم، چه آن را روایت شخصی صادقانه‌ای از تاریخ به حساب آوریم به هر حال این روایت جدید می‌تواند

زوایای تازه‌ای را از این جنبش آشکار کند. اما اگر یک نفر دیگر در جمع خالقان پیاده‌ها نبود، شاید ترکیب این روایت و سبک بصری به تأثیرگذاری فعلی‌اش نمی‌رسید و اصلاً «پیاده‌ها» متولد نمی‌شد؛ اندرو آیدین، مشاور رسانه‌ای جان لوییس. سال ۲۰۰۸ وقتی اندرو و لوییس در سفرهای کمپین تبلیغاتی انتخاب مجدد جان لوییس همراه بودند، لوییس برای اندرو آیدین تعریف کرده بود که علاقه‌مندی‌اش به جنبش حقوق مدنی از خواندن یک کمیک شانزده صفحه‌ای در نوجوانی شروع شده است. کتاب کمیکی که لوییس به آن اشاره می‌کرد، کتاب کوچک مارتین لوتر کینگ و داستان مونگمری بود. این کمیک شانزده صفحه‌ای که ماجرای رزا پارک و تحریم اتوبوس‌ها در مونگمری به خاطر تبعیض نژادی و اصول جنبش پرریز از خشونت لوتر کینگ را به تصویر می‌کشید، به جریان اصلی تهیه و توزیع کتاب‌های کمیک در آمریکا راه پیدا نکرد اما دست به دست در گروه‌های فعال جنبش حقوق مدنی، کلیساها و مدارس و سراسر ایالت‌های جنوبی آمریکا و بعدها در کشورهای آمریکای لاتین و آفریقای پخش شد و الهام‌بخش همه‌ی کسانی شد که می‌خواستند به تبعیض و بی‌عدالتی پایان بدهند؛ از جمله جان لوییس نوجوان.

اندرو آیدین بعد از این ماجرا بارها به لوییس پیشنهاد کرد که خودش هم یک کتاب کمیک مثل همان کتابی که در نوجوانی شیفته‌اش بود، بنویسد اما لوییس این پیشنهاد را قبول نمی‌کرد. سال ۱۹۹۸ کتاب پیاده‌روی بابا؛ خاطراتی از یک جنبش را درباره‌ی آن دوران نوشته بود که برنده‌ی جایزه‌ی رابرت اف. کندی شده بود و در فهرست بهترین‌های سال نیویورک تایمز و پنجاه کتاب برترین‌وزیک قرار گرفته بود و تصمیم نداشت کتاب دیگری در این باره بنویسد. ولی سرانجام با اصرار آیدین، لوییس با شرط کمک گرفتن از او، پذیرفت که کتاب روایت مصوری از جنبش بنویسد.

خودنگاره‌ی مصور پیاده‌ها نمونه‌ی شاخصی از سه ژانر کمیک در دهه‌ی دوم قرن بیست و یکم است: کمیک غیرداستانی^۱، کمیک خودنگاره^۲ و گرافیک ناول^۳.

۱. non-fiction comics روایت غیرداستانی با استفاده از کمیک است. چنین استفاده‌ای از کمیک برای روایت وقایع تاریخی از همان اولین سال‌های پیدایش کمیک معمول بوده است.

۲. autobiographic comics خودزندگینامه‌هایی هستند که در قالب کمیک روایت می‌شوند. اولین نمونه‌ی این گونه در دهه‌ی ۱۸۸۰ منتشر شد و تا امروز نمونه‌های متعدد آن منتشر شده است.

۳. graphic novel داستان بلند و تصویری که مضمونی عمیق‌تر و تصویرسازی پیچیده‌تری نسبت به شکل‌های دیگر روایت تصویری دارد. گرافیک ناول در دهه‌ی هفتاد در قالب داستان متولد شد اما به داستان محدود نشد. روایت‌های تاریخی، خودزندگینامه‌ها، سفرنامه‌ها و گزارش‌های مطبوعاتی هم در قالب گرافیک ناول متولد شدند. به ویژه روایت تاریخ از اولین روزها به یکی از موضوع‌های محبوب نویسندگان و طراحان گرافیک ناول تبدیل شد. ←

